

Posudek oponenta rigorózní práce Mgr. Ing. Svätopluka Kusaly
Komparácia trestného a civilného procesu v starovekom Ríme

Autor Mgr. Ing. Svätopluk Kusala predložil svoju rigoróznú prácu na téma rímskeho procesného práva, čož není téma príliš často volené pro práce tohoto druhu. O to více je imponující, že autor zvolil i vstup do trestního práva procesního, což oponent považuje za pozoruhodnou výjimku. Autorova snaha o srovnání civilního a trestního procesu v rámci jednotlivých typů římských procesů je velmi cenná i z výše uvedeného důvodu.

Ve stručném úvodním slově (str. 5 – 7) objasňuje autor hlavní zaměření své práce a v první řadě odůvodňuje zpracování zvoleného tématu. Celkem pochopitelně zde uvádí, že „základná znalosť ústavného vývoja v Ríme a jeho trestného práva ... mi umožnili lepšie pochopiť aj právo súkromné, hlavne z chronologického hľadiska“ (str. 5). Vedle tohoto hlavního cíle se pak autor věnuje i zmapování historie civilního a trestního procesu v nesmírně dlouhém časovém úseku, představovaném římskými dějinami. Autor v úvodu dále rekapituluje nejdůležitější deskripce římského procesního práva, a to jak v české nebo slovenské řeči, tak v cizích jazycích (polština, angličtina).

Po úvodu následují tři kapitoly, představující v jistém smyslu esenci práce. Nejprve jde o kapitolu „Legisakčný a komiciálny proces“ (str. 8 – 29), rozdělená na tři podkapitoly, popisující legisakční a komiciální proces a následně jejich vzájemnou komparaci. V ní autor popisuje základní rysy římského procesního práva v archaickém období. Další kapitola „Formulový proces a proces před porotami“ (str. 30 – 61), opět rozdělená na tři podkapitoly v logice šablony první kapitoly, popisuje – velmi plasticky – procesní právo antického Říma typické pro jeho republikánské období. Třetí kapitola „Cognitio extra ordinem“ (str. 62 – 81) je rozdělena do tří podkapitol, které porovnávají postup v rámci tohoto typu procesu v civilních a v trestních věcech, přičemž třetí podkapitola popisuje speciální postupy, vymykající se nějakým způsobem přechozím postupům. Tato kapitola se tedy věnuje procesnímu právu císařského Říma.

Čtvrtá kapitola „Mimosúdne prostriedky riešenia civilných sporov a trestných konaní“ (str. 82 – 98) doplňuje v jistém smyslu obraz římského procesního práva, předložený v předchozích třech hlavních kapitolách.

Poslední kapitola „Typický prípad rozdielu medzi civilným a trestným procesom – súkromný a verejný výkon rozsudku“ (str. 99 – 111) ilustrací asi nejdůležitějších aspektů jednotlivých porovnávaných typů procesů.

Závěr (str. 112 – 1113) je pak stručným shrnutím hlavních poznatků, obsažených v předchozích částech předložené práce.

Seznam literatury obsahuje adekvátních 47 položek (knihy a časopisecké články, a dále přiměřený rozsah pramenné literatury, vše v češtině, slovenštině nebo angličtině (resp. v příslušném překladu). Autor neuvádí, že by použil zdroje z internetu.

Celkově je práce obsahově zajímavá a psaná čtivě se zřetelným proniknutím do problematiky. Je zřejmé, že při vytváření práce autor průběžně téma konzultoval a při zpracovávání textu projevil samostatnost a tvůrčí přístup.

Úkolem oponenta je však vytknout i chyby práce. V rámci rozsahu předkládané práce jich není mnoho, ale jsou a jeví se zbytečné. Jednak je zde nešťastné zkomolení příjmení vedoucího rigorózní práce na str. 6. Dále je zde nekonzistentní používání rodu v případě výrazu „lex“ (na str. 19 je to mužský rod, na str. 21 je to ženský rod). Usance v češtině převažující je akceptovat původní ženský rod a tomu přizpůsobit i českou větu. Oponent si není jist usancí ve slovenštině, ale výše uvedená nekonzistentnost autora v tomto ohledu je matoucí a navíc vyvolává otázku jazykové čistoty celé práce – ta je celá psána ve slovenštině, takže k tomuto bodu se oponent nevyjadřuje. Poslední výtka směřuje k nestandardnímu uvádění použité literatury: na str. 115 autor uvádí mezi použitou literaturou třikrát „KINCL, J., *Právněhistorické studie*“ a obdobně dvakrát „MALÝ, K., *Právněhistorické studie*“, jakoby oba citovaní autoři byli autory celých uváděných Právněhistorických studií. To ale není pravda: jde o články v periodiku, takže jednak vytýkám chybné zařazení do oddílu literatury „Knižné zdroje“, a dále fakt, že se z této partie vlastně nedovíme, které články uvedených autorů byly vlastně použity.

Práci doporučuji k obhajobě.

Při obhajobě doporučuji pojednat o pravomoci římských soudů přezkoumávat trestní rozhodnutí cizích soudů, případně atrahovat rozhodování od cizích soudů.

V Praze, dne 14. dubna 2014

JUDr. David Falada